

УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“ -БУРГАС
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ

УТВЪРЖДАВАМ:

РЕКТОР:.....
/проф. д-р М. Миткова/

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

Специалност: **ИСТОРИЯ И ФИЛОСОФИЯ**

Образователно-квалификационна степен: **МАГИСТЪР**

Професионално направление: **1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО...**

Област на висше образование: **1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ**

Магистърска програма: **ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЛОСОФИЯ В СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ**

Професионална квалификация: **МАГИСТЪР – УЧИТЕЛ ПО ФИЛОСОФИЯ**

Форма на обучение: **РЕДОВНА И ЗАДОЧНА**

Срок на обучение: **Четири семестъра след Бакалавър и/или Магистър от области:
Педагогически науки, Хуманитарни науки, Социални, стопански и правни науки**

Бургас
2021 г.

Професионално предназначение на образователната програма

Настоящата квалификационна характеристика е неразделна част от учебния план на магистърската програма *„Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище“* и определя професионалната квалификация на специалиста с висше образование, придобил образователно-квалификационна степен **„магистър“** в област *1. Педагогически науки*, професионално направление *1.3. Педагогика на обучението по...*, специалност *„История и философия“*.

Квалификационната характеристика на магистъра – учител по философия, придобил магистърска степен във Факултет по обществени науки при Университет Проф. д-р А. Златаров" - Бургас, както и учебният план, който осигурява неговата подготовка, са **съобразени със:**

- *Закона за предучилищно и училищно образование, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.;*
- *Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти(Обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г., изм. и доп. ДВ, бр. 101 от 27.11.2020 г.);*
- *Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, в сила от учебната 2017/2018 г. (Приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., Обн. ДВ. бр.89 от 11 ноември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г.);*
- *Закона за висше образование (ДВ, бр.112/ 27.12.1995 г., изм. и доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г.; изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г.);*
- *Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (Приета с ПМС № 162 от 23.07.2002 г., обн., ДВ, бр. 76 от 6.08.2002 г., в сила от 6.08.2002 г., попр., бр. 85 от 5.09.2002 г., доп., бр. 79 от 5.09.2003 г.);*
- *Правилника за устройство и дейността на Университет „Проф. д-р А. Златаров“, гр. Бургас“*
- *Правилника за учебната дейност на Университета.*

Образователната програма *„Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище“* е предназначена за придобиване на образователно-квалификационната степен **„магистър“** на специалност *„История и философия“* от професионално направление 1.3. *Педагогика на обучението по...* Програмата подготвя специалисти магистри с професионална квалификация **„Магистър – учител по философия за пълноценна реализация в културно-образователната сфера.** Обучението за придобиване на ОКС **„магистър“** се провежда в съгласие с националните стандарти и спецификата на професионалното направление и предлага задълбочено-фундаментална, широкопрофилираща и специализираща подготовка.

Обучението за придобиване на ОКС **„магистър“** има за основа уменията и компетенциите, придобити във висшето училище. В програмата *„Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище“* могат да участват

завършилите образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и/или „магистър“ от следните области на висшето образование: Педагогически науки, Хуманитарни науки, Социални, Стопански и правни науки, които желаят да се профилират като учители по философия в средното училище.

1. Цели

Главната цел на програмата *„Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище“* е подготовка на магистри, профилирани в преподаването на философия в средното училище, с професионални умения и компетенции да използват и интерпретират съвременните достижения на философската наука в обучението по философия: да използват съвременните дидактически методи и информационно-комуникативни технологии; да прилагат подходящи психологически техники за общуване и възпитаване на деца и млади хора, както и за справяне с нестандартни ситуации в училищната среда.

За реализирането на поставената цел е необходимо успешното решаване на следните основни задачи:

- Усвояване на знания и умения в специализираните дисциплини в учебния план;
- Изграждане на подход и стил в самостоятелната работа по поддържане и повишаване на квалификацията в областта на философията.

2. Организация на обучението

Обучението по програмата *„Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище“* е в съответствие със ЗВО, с Наредба № 21/30.09.2004 г. на МОН за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища, с Правилника за устройството и дейността на Университета и с Правилника за учебната дейност на Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас. **Срокът на обучение** по магистърската програма е две години за **редовна** и **задочна** форма на обучение (120 кредита). Всяка учебна година е от по два семестъра и 30 учебни седмици. Продължителността на учебния час е 45 минути.

Съдържателно и структурно **задължителните, избираемите и факултативните** дисциплини осигуряват фундаментална, профилираща и специализираща подготовка с оглед придобиване на квалификация *„учител по философия“*.

Учебният план предвижда:

Обучението по програмата е организирано в **лекционни курсове, семинари и практически упражнения**. Структурирането на учебното съдържание е съобразено с основната цел и концепция на магистърската програма. Предлагат се **два цикъла**: от **задължителни** дисциплини за съответната специалност, както и **специализирани практико-приложни** дисциплини.

Лекционните курсове от **първия задължителен цикъл** представят всички задължителни дисциплини за ОКС „бакалавър“ (философия). Целта на този задължителен лекционен цикъл е полагане на фундаменталните знания по философия.

Едновременно с това се цели овладяване на методиката на философското изследване и усъвършенстване на уменията за философски анализ и аргументация на теза. Подборът на проблемите е съобразен с още един важен аспект:

съдържанието на учебниците по философия в средното училище. В тази връзка, акцентът е поставен върху генерирането на идеи и техники в помощ на учителя по философия за актуална и професионална интерпретация и представяне на знанието и урочната тема в часа по философия съобразно най-новите достижения на науката.

Вторият задължителен цикъл от курсове отговаря в пълна степен на концепцията на магистърската програма с оглед на осигуряването на **специфични профилиращи** знания и **компетенции**. Целта е да представят модерните техники на учене, критическо мислене и преподаване, съобразно доказалите се световни добри практики в тази област. Обучението дава възможност за усъвършенстване на уменията за прилагане на информационно-комуникационните технологии и на модерните методи на преподаване и учене в средното училище. Едновременно с това се работи върху усвояването на иновационни психолого-педагогически подходи и умения за общуване с млади хора в училищна и извънучилищна среда, както и с деца със специфични образователни потребности в интегрираните паралелки или в специализираните институции. В този цикъл са предвидени семинарни упражнения и практически тренинги за прилагане на иновационните подходи по конкретни теми от философията в симулирана класна стая, а на следващия етап – и в реална училищна среда.

В задължителния **педагогически модул** се изучават дисциплините: педагогика, психология, методика на обучението по философия, приобщаващо образование, информационни и комуникационни технологии в обучението и работа в дигитална среда, и компетентностен подход и иновации в образованието.

Целта на дисциплините от **педагогическия модул** е да се формират базисни професионално-педагогически компетентности за философските основи на образованието, актуалните образователни подходи и възпитателните аспекти на педагогическите дейности в средното училище, психологическите измерения на педагогическата дейност, диагностика и оценяване на резултатите от учебно-възпитателната дейност.

Предвидените **избираеми** учебни дисциплини са свързани с доразвиване на компетентностите на бъдещите учители по философия.

Избираемите учебни дисциплини от задължителния **педагогически модул**, **необходими за упражняване на учителската професия** се разпределят в две групи, както следва:

1. **Първа група** – педагогически, психологически, образователноуправленски и частнодидактически;
2. **Втора група** – интердисциплинарни и приложноекспериментални дисциплини, и дисциплини, обучението по които осигурява надграждане на компетентности, свързани с възможностите за професионално-педагогическа реализация на завършилите като учители.

Обучаващите се **задължително** избират по две учебни дисциплини от всяка от посочените групи.

От списъка на **избираемите философски** дисциплини се избира **една** дисциплина.

Факултативните учебни дисциплини дават възможност за получаване на знания и умения от специфични научни области в съответствие с интересите на студентите.

От списъка на **факултативните** дисциплини (педагогически) се избира **една** дисциплина.

Практическата подготовка на студентите се осъществява в три форми –

хоспитиране, текуща педагогическа практика и стажантска практика.

Изработването и защитата на магистърска теза (дипломна работа)/подготовката за писмен държавен изпит се осъществява през четвърти семестър. Студентската заетост е 450 часа с 15 кредита.

3. Методи и ресурси на обучение

Методите за постигане на поставената цел са лекция, беседа, дискусия, дебат, философски спор, интерактивни методи, мултимедийни презентации, подготовка, представяне и обсъждане на самостоятелни писмени и устни изложения, разработка на курсови работи, работа с информационни източници – специализирана литература, електронни ресурси, интернет-източници, работа по проект и изследователска задача.

Аудиторната и извънаудиторната дейност е организирана в лекции, семинарни и практически упражнения, работа в малка група; пътуващи семинари, самостоятелна работа и др.

Форма на обучение – редовна и задочна.

Ресурсите за обучение са учебници, учебни помагала, електронни образователни ресурси и др.

4. Оценяване на знанията на студентите

Изискванията на системата за оценяване на знанията и подготовката на студентите включват: събеседване, устни и писмени изпитвания, тестове, контролни работи, курсови проекти и др., които се провеждат периодично или редовно и са включени във формите за оценяване и контрол в учебната програма по всяка дисциплина.

Проверката и оценката се осъществява съобразно изискванията на учебния план и включва текущ и/или заключителен семестриален контрол.

Формите на контрол, избрани от преподавателя, са отразени в съответната учебна програма. Те могат да бъдат: тест; изследване и защита на теза (курс проект); беседа; реферирание на научни текстове и др.

Оценяването на теоретичната подготовка и практическите знания и умения на студентите се осъществяват по шестобалната система и в съответствие с методиката за формиране и разпределяне на кредити по дисциплини. Кредити се присъждат след успешно издържан изпит (над Среден 3.00).

Заключителният семестриален контрол се изразява в полагане на изпит съобразно учебния план, програмата по съответната дисциплина и утвърдения график на изпитната сесия.

5. Дипломиране

Формата на дипломиране за специалността е *защита на магистърска теза (дипломна работа)* за студенти с успех не по-малко от Отличен 5,50 или писмен държавен изпит по философия, интегриран практикоприложен държавен изпит по философия, за преподаването на които се получава квалификация. До защита/писмен държавен изпит се допускат магистри, които са положили успешно всички изпити, заложили в учебния план. Изпитите се провеждат от избрана от Факултетния съвет изпитна комисия. Съставът на всяка изпитна комисия се определя със заповед на Ректора на Университета и включва не по-малко от 3 хабилитирани лица по съответното направление и учител/и-наставник/ци, под

чието ръководство е провеждана стажантската практика. За защита на магистърската теза/писмен държавен изпит по философия и интегриран практикоприложен държавен изпит по философия са определени две изпитни сесии - юни-юли и януари-февруари.

Професионалната квалификация „учител по философия се удостоверява с дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ за висше образование.

Квалификационен стандарт - компетенции на завършилите образователно-квалификационна степен „магистър“ студенти

За получаване на образователно-квалификационна степен „магистър“, магистърска програма *Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище* се изисква да се притежават следните знания, умения и компетентности, съобразени с дескрипторите за знания, умения и компетентности, определящи нивата в Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР- https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/broch_bg.pdf) и в Националната квалификационна рамка (НКР http://www.navet.government.bg/bg/media/NQF_bg.pdf):

1. Знания и умения, придобити от общотeorетичната подготовка (обща умения)

- да притежават разширени и задълбочени теоретични и фактологични знания в областта на философията и хуманитаристиката;

- да умеят самостоятелно и критично да размишляват и интерпретират придобитите знания, като ги свързват с прилагането на факти, аргументи и доказателства.

2. Знания и умения, придобити от специална подготовка (специални умения):

- умение да прилагат получените теоретични и практични знания в областта на философската наука (работа с библиографски апарат, умения за ексцерпиране на отделни видове и типове лексикални и логически единици с понятиен, познавателен, ценностен и терминологичен характер, умения за анализ и създаване на философски текстове, умения, свързани с редакторски и коректорски дейности, и др.);

- умение да прилага придобитите знания с иновативни подходи и технологии в обучението по философия и работата в средното училище, като усъвършенства, модифицира и създава нови модели и методи на обучение по философия;

- умение за по-нататъшно самообучение и самоусъвършенстване, за поддържане на култура на общуване и спазване на общочовешки ценности и етични норми, за критическо и аналитично мислене, възприемчивост към нестандартни модели и технологии на културно-образователни дейности;

- умение да прилага методи и технологии при организацията и управлението на извънкласни дейности в обучението по философия и да стимулира участието на учениците в национални, европейски и международни изяви и проекти на философска тематика.

3. Знания и умения, придобити от професионална подготовка (преносими знания и ключови компетентности)

- умения за прилагането на знания в стандартни ситуации;

- фундаментални знания и умения за учене през целия живот;

- умения за работа със съвременни информационни технологии.

4. Педагогически и психологически знания и умения, свързани с учителската професионална среда.

Компетентностите за придобиване на професионална квалификация „учител по философия“ са обособени в следните групи:

1. Преподаване.
2. Взаимоотношения с учениците.
3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти.
4. Лидерство.
5. Работа с родителите и семейната общност.
6. Възпитателна работа.
7. Работа в мултикултурна и приобщаваща среда.

Компетентностите, свързани с **преподаването** в училище, включват знания, умения и отношения за:

- научните области, на които съответстват учебните предмети, по които се преподава в училище;
- компетентностния подход и развитие на компетентности в процеса на обучението;
- учене в процеса на обучението и дидактическите възможности за съобразяване с тях;
- осъществяване на урока като основна форма на обучение;
- методи, средства, технологии, стратегии, чрез които ефективно да бъде усвоявано учебното съдържание;
- споделено преподаване по тема от учебното съдържание от учители по различни учебни предмети/модули в рамките на един учебен час;
- междупредметни връзки и интегралност в процеса на обучението;
- ефективно преподаване в дейности по интереси;
- диференциация и индивидуализация в процеса на обучението;
- консултативния подход в обучението в дейности за допълнителна подкрепа;
- факторите и причините, които затрудняват ученето, и възможностите за тяхното преодоляване;
- оценяване на постиженията на учениците;
- прилагане на информационните и комуникационните технологии в процеса на синхронно обучение в електронна среда от разстояние или комбинирано обучение;
- активизиране на самостоятелната и груповата работа на учениците чрез използване на информационните и комуникационните технологии;
- възпитателна дейност в рамките на обучението.

Компетентностите, свързани с **взаимоотношенията с учениците**, включват знания, умения и отношения за:

- поставяне на ученика в центъра на учебния процес;
- създаването на подходящ социално-психологичен климат в класните стаи и училищата;
- мотивиране на учениците за учене;
- психическото, интелектуалното, личностното и социалното развитие на учениците;

- развитието на деца със специални образователни потребности и с хронични заболявания;
- развитието на ученици с надареност в областта на науките, изкуството и спорта;
- спецификата на работа в мултикултурна среда;
- етичните и правните измерения на взаимоотношенията с учениците.

Компетентностите, свързани с **взаимоотношенията на учителя с други педагогически специалисти** включват знания, умения и отношения за:

- съвместна работа с директор, зам.-директор, учители и др.;
- форми и методи на съвместна работа с колегите;
- ролята на класния ръководител;
- етичните и правните измерения на взаимоотношенията в педагогическата практика.

Компетентностите, свързани с **лидерството** в училище, включват знания, умения и отношения за:

- теоретични проблеми на лидерството в образованието;
- човешката мотивация, подходите и тактиките за оказване на влияние;
- същност, разработване и прилагане на иновативни образователни практики в класната стая;
- особеностите на човешката креативност.

Компетентностите, свързани с **работа с родителите и семейната общност**, включват знания, умения и отношения за:

- основни характеристики на семейната среда;
- основни типове семейства и влиянието им върху развитието и възпитанието на детето;
- идентичността на семейните общности и практиките им за възпитание на детето;
- взаимоотношенията между детето и представителите на семейната общност;
- факторите и причините в семейната среда, които подпомагат или затрудняват ученето и възможностите за тяхното преодоляване;
- взаимоотношения със семейната общност;
- взаимодействие с представители на семейната общност при осъществяване на обучение в електронна среда.

Компетентностите, свързани с **възпитателната работа** в училище, включват знания, умения и отношения за:

- възможностите за формиране и развитие на личностни качества и социална компетентност у учениците;
- възможности за личностно развитие на всеки ученик;
- възможностите за развитие на основни компетентности, насочени към развитие на личността;
- възпитателната работа съобразно нейната целенасоченост, ценностна ориентираност, актуални потребности на обществената практика;
- възпитателни взаимодействия в урочната дейност, часа на класа, извънкласна и извънучилищна дейност;
- поддържане на спокойна работна учебна атмосфера в класната стая;
- превенция и справяне с конфликтни ситуации;

- агресивно, асоциално и антисоциално поведение на ученици и възможностите за педагогическа реакция;
- личностната и социалната компетентност на всеки ученик;
- форми на сътрудничество на образователната институция с други заинтересовани институции и организации.

Компетентностите, свързани с **работата в мултикултурна и приобщаваща среда в училище** включват знания, умения и отношения за:

- обусловеността на педагогическата работа в мултикултурна и приобщаваща среда и спецификите на практическите ѝ проявления;
- нормативната регламентираност на осъществяването на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование;
- възпитание на толерантност, уважение, съпричастност, разбирателство, солидарност, добронамереност и др.;
- взаимодействие с деца със специални образователни потребности, с различен произход и социокултурна принадлежност;
- сътрудничество на образователната институция с други заинтересовани институции и организации.

Формирането на тези компетентности става в хода на обучение в задължителни дисциплини от профилиращи педагогически, методически, избираеми и факултативни дисциплини, описани в Постановление №27 от 01.02.2021г. за изменение и допълнение на Наредбата за държавни изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител” (вж. таблицата по-долу).

Възможности за професионална реализация и допълнителна квалификация.

Завършилите магистърска програмата „*Иновативни подходи в обучението по философия в средното училище*” могат да се **реализират** в системата на образованието и културата като:

- Учител по философия във всички степени на българското средно училище;
- Експерт по философия в организации на местно и национално ниво;
- Организатор на класна и извънкласна/извънучилищна дейност, свързана с обучението по философия;
- Специалист в Регионален инспекторат по образованието (РИО), както и в различни частни и държавни организации:
- Директор и заместник-директор на училище;
- Ръководител на методическо обединение;
- Преподавател и възпитател във всички учебни заведения за деца и ученици със специфични образователни потребности (помощни училища, общежития, интернати, трудово-възпитателни училища и др.)
- Автор на учебници и помагала, рецензент, редактор, издател.

Допълнителна квалификация Завършилите магистърска програмата „*Иновативни подходи на обучението по философия в средното училище*” могат:

- Да продължат образованието си в друга магистърска програма;
- Да продължат образованието си в образователната и научна степен, доктор”;
- Да участват в различни форми на обучение през целия живот.

Компетентности за придобиване на професионална квалификация „учител по философия“							
Дисциплини	група 1. Преподаване	група 2. Взаимоотношения с учениците	група 3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти	група 4. Лидерство	група 5. Работа с родителите и семейната общност	група 6. Възпитателна работа	група 7. Работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда
Задължителни дисциплини							
Педагогика	x	x		x		x	x
Психология		x		x		x	
ИКТ в обучен. и работа в дигитална среда	x				x		
Компетентностен подход и иновации в образованието	x	x	x	x		x	x
Методика на обучението по философия	x	x	x	-	-	x	x
Приобщаващо образование		x				x	x
Хоспитиране (философия)	x	x	x	-	-	-	x
Текуща педагогическа практика по философия	x	x	x	-	-	-	x
Стажантска практика по философия	x	x	x	x	-	x	x
Избираеми дисциплини							
ИД по списък 2=I група							
Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда		x					x
Гражданско образование	x	x	x	x	x	x	x
Дигитална компетентност и дигитална креативност	x				x		
Разработване на уроци за обучение в електронна среда	x						
Лидерство в образованието		x		x	x		

